Р Е П У Б Л И К А Б Ъ Л Г А Р И Я

МИНИСТЕРСТВО НА ОКОЛНАТА СРЕДА И ВОДИТЕ

ПРОЕКТ

ДО
МИНИСТЕРСКИЯ СЪВЕТ НА
РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

ДОКЛАД

от

МАНОЛ ГЕНОВ – МИНИСТЪР НА ОКОЛНАТА СРЕДА И ВОДИТЕ

Относно: *Проект на Постановление на Министерския съвет (ПМС) за изменение и допълнение на Наредбата за определяне на реда и размера за заплащане на продуктова такса, приета с Постановление № 76 на Министерския съвет от 2016 г. (обн., ДВ, бр. 30 от 2016 г., изм. и доп., бр. 60 от 2018 г., бр. 2 от 2021 г. и бр. 91 от 2021 г.)*

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН МИНИСТЪР – ПРЕДСЕДАТЕЛ,

УВАЖАЕМИ ГОСПОЖИ И ГОСПОДА МИНИСТРИ,

На основание чл. 31, ал. 3 от Устройствен правилник на Министерския съвет и неговата администрация (УПМСНА), представям на Вашето внимание за разглеждане Проект на Постановление на Министерския съвет (ПМС) за изменение и допълнение на Наредбата за определяне на реда и размера за заплащане на продуктова такса.

I. Причини за приемането на акта

С приемането на Директива 2019/904/ЕС на ЕП и на Съвета от 5 юни 2019 г. за намаляване на въздействието на някои пластмасови изделия върху околна среда (Директива за пластмасите за еднократна употреба – SUP Директива) се регламентират редица нови изисквания за секторите, които произвеждат, употребяват и пускат на пазара продукти от пластмаса за еднократна употреба. Целта на директивата е намаляването на въздействието на определени пластмасови продукти върху околната среда и да се търси решение за постоянно нарастващото образуване на пластмасови отпадъци и изпускането им в околната среда, в частност в морската среда, за да се постигне кръгов жизнен цикъл при пластмасите. Европейската стратегия за пластмасите е стъпка към изграждането на кръгова икономика, при която проектирането и производството на пластмаси и пластмасови продукти изцяло отговарят на потребностите от повторна употреба, ремонт

София, 1000, бул. „Кн. Мария Луиза” 22

Тел: +359(2) 940 6149, Факс:+359(2) 986 25 33

ISO 9001:2015
Certificate No: BG/13980/1411

и рециклиране и се разработват и популяризират по-устойчиви материали. Директивата отчита значителното отрицателно въздействие на определени продукти, съдържащи пластмаса върху околната среда, здравето и икономиката, което налага създаването на специална правна уредба за ефективното намаляване на тези отрицателни последици.

В преамбюла на директивата се обръща специално внимание на филтрите за тютюневи изделия, съдържащи пластмаса, които са на второ място сред най-често срещаните пластмасови изделия за еднократна употреба по плажовете в Съюза. Ясно е дефинирано намерението да бъде намалено въздействието върху околната среда на отпадъците след потребление на тютюневи изделия с филтри, съдържащи пластмаса, изхвърлени непосредствено в околната среда.

Схемите за разширена отговорност на производителя (РОП) по отношение на тютюневите изделия с филтри, съдържащи пластмаса, следва да насърчават и иновациите, които водят до разработването на устойчиви алтернативи на филтрите за тютюневи изделия, съдържащи пластмаса. Държавите членки следва да стимулират широк кръг от мерки за намаляване на отпадъците след потребление на тютюневи изделия с филтри, съдържащи пластмаса. РОП е форма на финансиране на разходите за управление на отпадъците за сметка на лицата, пускащи на пазара продукти, след употребата на които се образуват масово разпространени отпадъци.

РОП се прилага за продуктите, след чиято употреба се образуват масово разпространени отпадъци. За тези продукти са формулирани задължения за разделно събиране, повторна употреба, рециклиране и/или оползотворяване като са определени цели за отделните дейности в процент от пуснатите на пазара продукти. Изпълнението на задължението се осъществява чрез заплащане на продуктова такса към ПУДООС. Продуктовата такса се заплаща еднократно за количествата продукти пуснати на пазара през предходен период и е включена в цената на дребно на съответния продукт.

Целта на разширената отговорност на производителите е да се стимулира повторната употреба, предотвратяването, рециклирането и друго оползотворяване на масово разпространените отпадъци, както и покриване на разходите за управление на отпадъци, които не могат да бъдат събирани разделно.

Следва да се има предвид, че за тютюневите изделия с филтри, съдържащи пластмаса, както и за ред други масово разпространени отпадъци е технически и икономически нецелесъобразно и не се изисква разделно събиране, с което да се осигури правилно третиране в съответствие с йерархията на отпадъците. Поради това не следва да се въвеждат изисквания за разделно събиране на тези продукти.

По своите основни характеристики „тютюневите изделия с филтри, съдържащи пластмаса“ в обхвата на Директива (ЕС) 2019/904 могат да бъдат отнесени, както към битовите отпадъци, така и към масово разпространените отпадъци, дефинирани в т. 2 и т. 12 на §1 от ДР на ЗУО.

Тази двойна специфика предопределя и особеностите на тяхното цялостно управление и третиране. От една страна, тяхното събиране и третиране съответства на нормативните изисквания и съществуващи системи за събиране, транспортиране и третиране на битовите отпадъци и поддържане на чистотата на териториите за обществено ползване в населените места и селищните образувания в общината (чл. 62 и чл. 63 от ЗМДТ). От друга страна са приложими общите принципи за управление на масово разпространените отпадъци и задълженията по т. нар. „разширена отговорност на производителя“.

По тези причини при дефиниране на мерките за изпълнение на разширената отговорност на производителите следва да бъдат отчетени особеностите на този специфичен отпадък, вкл.:

- невъзможност за разделно събиране (т. 22 от Преамбюла на Директивата);

- поставяне на акцент при управлението върху намаляване и ограничаване на отпадъците, както и върху „иновациите, които биха довели до разработване на устойчиви алтернативи на филтрите за тютюневи изделия, съдържащи пластмаса“ (т. 16 и т. 18 от Преамбюла на Директивата);

- оптимизиране на възможностите и технологиите за оползотворяване при съвместно третиране с битовите отпадъци;

- необходимост от покриване на „разходите за създаването, където е необходимо на инфраструктура за събиране на отпадъците след потребление на тютюневи изделия, като например подходящи контейнери за отпадъците на обичайни места на замърсяване с отпадъци“ (т. 22 от Преамбюла);

- изчисляване на разходите за почистване на замърсяването с отпадъци като се отчита принципа на пропорционалност и въвеждане на „финансов принос за разходите по почистване на замърсяването с отпадъци чрез определянето на подходящи многогодишни фиксирани суми“ (т. 22 от Преамбюла).

Във връзка с подпомагане прилагането на изискванията на член 8, параграф 3 Директива (ЕС) 2019/904, относно намаляването на въздействието на определени пластмасови продукти върху околната среда е въвеждането на разширената отговорност на производителя за тютюневи изделия с филтри и филтри, продавани за употреба в комбинация с тютюневи изделия. Директивата е транспонирана в българското законодателство в *Наредбата за намаляване на въздействието на определени пластмасови продукти върху околната среда,* приета с ПМС № 354 от 26.10.2021 г.

Към момента, в законодателството липсват изрични законови разпоредби, указващи заплащане на дължимите продуктови такси към Предприятието за управление на дейностите по опазване на околната среда (ПУДООС) от задължените лица, в изпълнение на задълженията по чл. 12 от *Наредба за намаляване на въздействието на определени пластмасови продукти върху околната среда*, както и ред и начин за тяхното изчисляване. В сега действащите нормативни актове също така липсват и дефиниции, отнасящи се до определенията за „пластмасов продукт за еднократна употреба (ППЕУ)“ и „производител на ППЕУ“. Това от своя страна налага необходимост от изменение и допълнение на нормативната база в частта отнасяща се до задълженията на производителя за тютюневи изделия с филтри и филтри, продавани за употреба в комбинация с тютюневи изделия.

Във връзка с гореизложеното е установена необходимост от въвеждане на законова дефиниция и конкретен финансов ангажимент към задължените лица, което налага изменение на *Наредбата за определяне на реда и размера за заплащане на продуктова такса*.

За целите на изчисляване на размера на продуктовата такса за филтри от тютюневи изделия е използвана обичайната база на килограм отпадъци. Използвани са данни от НСИ за общото количество отпадъци в страната на годишна база и общи разходи за битови отпадъци за всички общини в страната. Получената средна ставка разход за битов отпадък за килограм отпадък с минимално завишение е предложена за прилагане при изчисление и на продуктовата такса за отпадъци от филтри на тютюневи изделия. Т.е. предложената ставка е на база реални разходи за почистване, сметосъбиране, транспортиране и третиране на битовия отпадък в страната. Формулата за определяне на продуктовата такса включва и информация от декларирани данни от производителите и вносителите на тютюневи изделия с филтри за общо тегло (в килограми) на филтрите, пуснати на пазара от всяко едно от тези дружества. За определяне на ставката се вземат предвид 60% от общото количество тютюневи изделия с филтри, пуснати на пазара, имайки предвид пазарни изследвания за употребените на обществени места тютюневи изделия и необходимостта да се избегне заплащането на двойна такса за генерираните в

домакинствата отпадъци (т.е. да се избегне заплащане на продуктова такса за отпадъци, за които е заплатена такса битов отпадък).

Последващото разпределение на събраната такса от ПУДООС към общините би следвало да се базира на дяла на количеството отпадъци, генерирано във всяка от тях, от общото количество отпадъци в страната.

II. Целите, които се поставят

С приемането на проекта на ПМС за изменение и допълнение на *Наредбата за определяне на реда и размера за заплащане на продуктова такса* ще бъдат конкретизирани задълженията на лицата, пускащи на пазара тютюневи изделия с филтри и филтри, продавани за употреба в комбинация с тютюневи изделия, по отношение заплащането на дължимите продуктови такси. Ще бъде ясно регламентиран реда и начина за изчисление на дължимите продуктови такси.

III. Финансовите и други средства, необходими за прилагането на новата уредба

Предложеният проект на акт не оказва въздействие върху държавния бюджет, поради което е изготвена финансова обосновка съгласно чл. 35, ал. 1, т. 4, буква „б“ от УПМСНА.

За предложения проект на акт не са необходими допълнителни разходи/трансфери/други плащания по бюджета на МОСВ.

IV. Очаквани резултати от прилагането на правилата на проекта

Настоящият проект на ПМС за изменение и допълнение на *Наредбата за определяне на реда и размера за заплащане на продуктова такса* се очаква да доведе до:

- Конкретизиране задълженията на лицата, пускащи на пазара тютюневи изделия с филтри и филтри, продавани за употреба в комбинация с тютюневи изделия, по отношение заплащането на дължимите продуктови такси.

V. Съответствие на правилата на проекта с правото на ЕС

С настоящият проект на ПМС за изменение и допълнение на *Наредбата за определяне на реда и размера за заплащане на продуктова такса* не се въвеждат разпоредби, изискващи транспониране на норми от европейското законодателство. Не се налага да бъде изготвена справка за съответствие с европейското право, тъй като с текстовете на ПМС за изменение и допълнение на *Наредбата за определяне на реда и размера за заплащане на продуктова такса* не се въвеждат текстове от правото на ЕС.

Следва да се обърне внимание, че с настоящия Проект на ПМС за изменение и допълнение на *Наредбата за определяне на реда и размера за заплащане на продуктова такса* не се транспонират законови разпоредби касаещи въвеждането и изпълнението на изискванията на Директива (ЕС) 2019/904, относно намаляването на въздействието на определени пластмасови продукти върху околната среда и по-конкретно чл. 8 от Директивата относно въвеждането на разширена отговорност на производителите на пластмасови продукти за еднократна употреба. Същите **вече са въведени** в *Наредбата за намаляване на въздействието на определени пластмасови продукти върху околната*

среда, Приета с ПМС № 354 от 26.10.2021 г., обн., ДВ, бр. 91 от 2.11.2021 г., изм., бр. 100 от 16.12.2022 г. В настоящия проект на ПМС се въвежда само и единствено размер на дължимата продуктова такса за тютюневи изделия с филтри и филтри, продавани за употреба в комбинация с тютюневи изделия. Към момента, в законодателството липсват изрични законови разпоредби, указващи заплащане на дължимите продуктови такси към Предприятието за управление на дейностите по опазване на околната среда (ПУДООС) от задължените лица, в изпълнение на задълженията по чл. 12 от *Наредба за намаляване на въздействието на определени пластмасови продукти върху околната среда*, както и ред и начин за тяхното изчисляване.

По проекта на ПМС за изменение и допълнение на *Наредбата за определяне на реда и размера за заплащане на продуктова такса* е извършена предварителна частична оценка на въздействието в съответствие с чл. 20, ал. 2 от Закона за нормативните актове (ЗНА) и чл. 35, ал. 1, т. 8 от УПМСНА. Оценката е съгласувана с Дирекция „Модернизация на администрацията“ в Администрацията на Министерския съвет в съответствие с чл. 30б, във връзка с чл. 30г от УПМСНА.

В съответствие с чл. 26, ал. 3 и 4 от ЗНА и чл. 85 от УПМСНА, проектът на Постановление за приемане на ПМС за изменение и допълнение на *Наредбата за определяне на реда и размера за заплащане на продуктова такса*, заедно с проекта на доклад и частичната оценка на въздействие към него е обявен за публично обсъждане на интернет страницата на Министерство на околната среда и водите и на Портала за обществени консултации на Министерски съвет, като на заинтересованите лица е предоставен срок от 30 дни за становища и предложения. В съответствие с чл. 26, ал. 5 от ЗНА, на интернет страницата на МОСВ и на Портала за обществени консултации е публикувана справка за постъпилите предложения, заедно с обосновка и мотиви за неприетите.

Проектът на Постановление на Министерския съвет е съгласуван на основание чл. 32, ал. 1, т. 3 от УПМСНА. Получените становища, заедно със справка за тяхното отразяване, са приложени към настоящия доклад.

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН МИНИСТЪР – ПРЕДСЕДАТЕЛ,
УВАЖАЕМИ ГОСПОЖИ И ГОСПОДА МИНИСТРИ,

Във връзка с гореизложеното и на основание чл. 8, ал. 2 от Устройствения правилник на Министерския съвет и на неговата администрация, предлагам Министерският съвет да приеме предложения проект на Постановление на Министерския съвет за изменение и допълнение на *Наредбата за определяне на реда и размера за заплащане на продуктова такса*.

X

Манол Генов
Министър на околната среда и водите